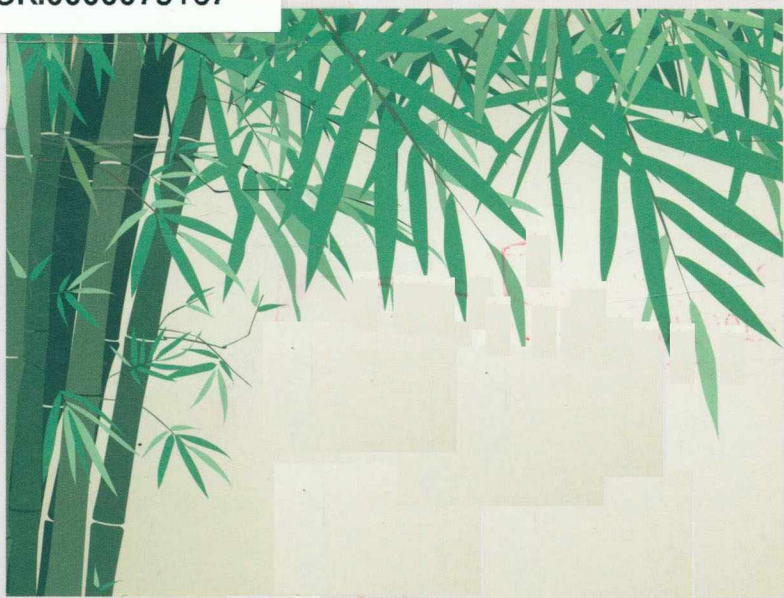

CK.0000075167

PHONG LÊ

TẢN VĂN
Và
TẬP LUẬN

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

PHONG LÊ

**TẢN VĂN
VÀ
TẠP LUẬN**

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
NĂM 2017

MÃ SỐ: 01 - 355
ĐHTN - 20017

MỤC LỤC

LỜI ĐẦU SÁCH.....	7
TẢN VĂN.....	9
I. CHUYỆN QUANH TÔI VÀ TRONG TÔI.....	11
1. Tôi trong Hà Nội	11
2. Nghịch lý không phải của phát triển	26
3. Trò chuyện với một bé đánh giầy.....	30
4. Từ những bức thư không hồi âm.....	32
5. Vài tâm sự và kỷ niệm.....	35
6. Tết, với tôi và thế hệ tôi.....	38
7. Nhân ngày gia đình bàn chuyện gia phong	43
8. Người Hà Nội thanh lịch và văn hóa Tràng An	49
9. Thăng Long - nơi lập nghiệp.....	57
10. Tản mạn chuyện tên đường và phố Hà Nội.....	62
11. Vui buồn thế giới sách.....	69
12. Sách và văn hóa đọc.....	75
13. Âm thầm nỗi buồn nghề nghiệp	80
14. Nguồn lực nào cho xã hội phát triển nhanh và bền vững?.....	85
15. 2015 là một năm như thế!.....	89

II. THẦY VÀ BẠN.....	95
16. Nhớ Đặng Thai Mai, bậc thầy lớn của thế hệ chúng tôi.....	95
17. Hoài Thanh, những năm ở Viện Văn học.....	105
18. Tạ Quang Bửu, người đối với tôi là huyền thoại.....	116
19. Huy Thông với phong trào thơ mới và thơ mới của Huy Thông.....	122
20. Với tôi, Giáo sư Vũ Khiêu... ..	129
21. Nghĩ về Giáo sư Đinh Gia Khánh	133
22. Giáo sư Hoàng Như Mai - người thầy, người bạn vong niên thân quý của tôi	137
23. Giáo sư Văn Tạo - cái hậu của một đời nghề nghiệp	141
24. Mừng tuổi thọ 88 của nhà nghiên cứu Nguyễn Khắc Xương.....	144
25. Nguyễn Khắc Xương với sách <i>Tàn Đà trong văn học sử</i>	149
26. Từ Hà Nội viết vĩnh biệt anh: Phó Giáo sư Ninh Viết Giao..	154
27. Kỷ niệm xa gần với Giáo sư Hà Minh Đức.....	160
28. Để lại được “nhàn đàm” cùng Hoàng Phủ Ngọc Tường.....	165
29. Nghĩ cùng bạn đồng nghiệp Trần Đình Sử ở tuổi 70	170
30. Tưởng nhớ Phó Giáo sư Vũ Đức Phúc.....	173
31. Tết Bính Thân, viết cho Giáo sư Phương Lưu	180
32. Hữu Thịnh với “lý do của hy vọng”	184
33. Vu Gia - ba nhà trong một.....	191

34. Lưu Khánh Thơ - đồng nghiệp của tôi	198
35. Thay vì một cuộc điện thoại cho bạn thân ở phía Nam – Phó Giáo sư Trần Hữu Tá	204
III. ĐỌC VÀ NGHĨ	207
36. Nhà thơ Tày Hoàng Đức Hậu trong văn mạch dân tộc	207
37. Nguyễn Huy Tưởng với L. Tônxtôi	220
38. Nguyễn Huy Tưởng qua nhật ký và tự truyện	229
39. <i>Tổng tập tản văn</i> Ngô Tất Tố	240
40. <i>Phẩm tiết</i> và Nguyễn Huy Thiệp	249
41. <i>Bài học đầu tiên</i> - Bài học làm người	257
42. Giã từ sự ngây thơ	262
43. Bích Lan, sau văn dịch là truyện ngắn và thơ	266
44. Bác Hồ với Hải Phòng trong <i>Hai ngày và mãi mãi</i> của Cao Năm	271
45. Nhân cuốn sách mới của nhà văn Võ Bá Cường về Thượng tướng Lê Thế Tiệm	276
TẠP LUẬN	285
1. Tiến trình văn học dân tộc và buổi đầu của nền văn xuôi quốc ngữ	287
2. Những sự kiện chính trong bức tranh văn nghệ Việt Nam thời chống Pháp ở Việt Bắc - thủ đô kháng chiến (1945 - 1954)	333
3. Đảng - cách mạng tư tưởng văn hóa - đường lối văn nghệ - và các nghị quyết về văn hóa của Đảng trong quan hệ với kinh tế - chính trị	353

4. Từ thực trạng để kiểm chứng lý thuyết về mối quan hệ tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, văn học - nghệ thuật.....	390
5. Văn học và đạo đức - nhìn từ lịch sử văn chương Việt...	402
6. Văn học các dân tộc thiểu số trong đại gia đình văn học Việt - riêng và chung trong đa dạng và thống nhất	417
7. Nguyễn Du và <i>Truyện Kiều</i> với quê hương Hà Tĩnh	427
LỜI BẠT	437
DANH MỤC SÁCH ĐÃ XUẤT BẢN CỦA TÁC GIẢ	441

LỜI ĐẦU SÁCH

Viết, như một nhu cầu thường xuyên. Để đăng. Hoặc để đẩy. Chẵn 60 năm là công dân Hà Nội và hơn 55 năm trong nghề nghiên cứu và phê bình văn học, tôi đã sớm xác định các mục tiêu lớn nhỏ cho việc viết, để hướng tới một nhận thức tổng quan về văn học Việt Nam hiện đại, nếu tính từ khởi động của nó là thập niên đầu thế kỷ XX, sau 3 đại gia kết thúc văn học trung đại là Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương...

Một số đích lớn cho nó tôi đã thực hiện xong qua một số công trình được ấn hành vào nửa đầu thập niên thứ hai thế kỷ XXI - như *Thơ văn Hồ Chí Minh - những giá trị vĩnh cửu* (2012), *Định vị văn chương Việt* (2013), *Phác thảo văn học Việt nam hiện đại* (2013), *Nam Cao - sự nghiệp và chân dung* (2014), *Trăm năm trong cõi* (2014), *Văn học Việt Nam hiện đại trong dòng hành cùng lịch sử* (2014)... Và không biết từ lúc nào đây, cũng đã khá lâu, tôi thấy cần nới lỏng cho tự do và sở thích, để viết về những gì mình yêu thích, mà chưa cần in, hoặc không cần in ngay. Và đó là lý do cho sự hình thành một phần lớn bản thảo này; một bản thảo có vẻ như là đi bên lề các mối quan tâm chính, nhưng vẫn không đi quá xa quỹ đạo chung, mà vẫn chứa đựng hoặc chất lọc những cảm xúc và suy ngẫm trước đời sống văn chương - học thuật, và thời cuộc.

Đó là phần *Tàn văn*, gồm 45 bài.

Còn phần *Tạp luận* gồm 7 bài là sự bổ sung và tiếp tục cuốn *Về văn hoá - văn chương Việt* được in ở Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội cuối năm 2016, nhân Kỷ niệm 60 năm thành lập Khoa Văn Đại học Tổng hợp Hà Nội, cũng là 60 năm tôi trở thành công dân Hà Nội sau khi tốt nghiệp khoá đầu (1956 - 1959).

Xin chân thành cảm ơn Ban Giám đốc Nhà xuất bản Đại học Thái Nguyên, nơi từ hơn 30 năm nay tôi có nhiều gắn bó trong sự nghiệp giáo dục - đào tạo ở cả ba cấp Cử nhân, Thạc sĩ và Tiến sĩ, để có những học trò và đồng nghiệp thân quý ở Khoa Ngữ văn Đại học Việt Bắc trước đây, và nay là Đại học Thái Nguyên, cùng nhiều địa chỉ văn hoá - lịch sử nổi tiếng khác của dân tộc trong buổi đầu nền Dân chủ - Cộng hoà.

*Hà Nội, 30 tháng Chạp Bình Thân,
và tháng 4 - 2017*

Phong Lê

TẢN VĂN
